

بررسی فونستیک روزپرک های خانواده Nymphalidae و Pieridae منطقه توچال در شهر تهران

محبوبه صافی - حمید رضا جمالزاده - بتول قربانی یکتا*

دانشگاه آزاد اسلامی - واحد علوم پزشکی تهران BAHAREH59GH@YAHOO.COM

چکیده

مقدمه: وجود روزپرک ها از مهم ترین شاخص های سلامت محیط است. تخریب زیستگاه ها، استفاده از سموم دفع آفات کشاورزی و چرای بی رویه دام ها از مهم ترین عوامل کاهش تعداد و به خطر انداختن گونه های پروانه می باشد. بررسی بیوسیسستماتیک و فراوانی آن ها در یک منطقه از نظر تنوع زیستی حائز اهمیت است و مطالعه دقیق آنها و تعیین محدوده پراکنش آن ها، شناسایی گونه ها و سرانجام حفاظت آن ها کلید حفاظت پایدار از زیست بوم های طبیعی است. در دهه اخیر با توجه به وجود تله کابین در منطقه توچال و استفاده توریستی از این منطقه هم چنین رفت و آمد های زیاد در فصل های بهار و تابستان در این منطقه می توان برآوردی از میزان آسیب های اکوسیستم این منطقه به خصوص روزپرک ها گزارش داد. هدف این مطالعه بررسی فونستیک روزپرک های منطقه توچال می باشد.

مواد و روش ها: در طی این تحقیق که در سال ۱۳۹۶ صورت گرفت، فون پروانه ها در منطقه توچال که در شمال استان تهران قرار دارد مورد بررسی قرار گرفت. نمونه ها با استفاده از تور حشره گیری صید و در پاکت های مخصوص جهت شناسایی به آزمایشگاه منتقل شدند.

نتیجه گیری:

نتایج این مطالعه تا تیرماه ۱۳۹۶ منجر به شناسایی ۱ گونه pieridae و ۲۰ گونه Nymphalidae در این منطقه مطالعاتی گردید.

واژه های کلیدی

فونستیک - روزپرک - منطقه توچال - شهر تهران -

Pieridae- Nymphalidae

مقدمه

حشرات حدود سه چهارم جانداران جهان را تشکیل می دهند و به علت وجود جثه ظریفی که دارند پس از مرگ بدن آن ها از بین رفته و فسیلی از آن ها نداریم. تا چند سال قبل به دلیل کمبود نمونه های فسیلی امکان تعیین منشأ پروانه ها وجود نداشت.

تنها ۲۰۰ نمونه فسیل شناسایی شده که از آن ها فقط قطعاتی از بدن یا پولک باقی مانده است که نمونه ای از آن ها متعلق به سنگ های ترشیاری، الیگوسن و میوسن هستند که قدیمی ترین آن ها در حدود پنجاه میلیون سال قدمت داشت. اما اکتشافات اخیر نکات بیشتری از تاریخچه تکاملی پروانه ها را روشن ساخته است. بدین ترتیب ثابت می شود که پروانه ها از اوایل دوره کرتاسه وجود داشته اند که اولین فسیل از گیاهان گلدار نیز به دوره کرتاسه مربوط می شود روشن است که این گیاهان هم زمان با تکامل بال پولک داران تکامل یافته اند. با این حال تکامل نسبتاً پیشرفته ای که در فسیل گیاهان گلدار ابتدایی دیده می شود این احتمال را تقویت می کند که منشأ آن ها کهن تر بوده و مربوط به دوره ژوراسیک و کرتاسه می باشد که این مساله در مورد پروانه ها نیز صدق می کند. بر اساس یک نظریه، تکامل لاروها قبل از تکامل پروانه های بالغ صورت گرفته و بال پولک داران به تدریج سازگاری خود را برای تغذیه از شهد گل های گیاهان گلدار کسب نموده اند. از نظر مشخصات مورفولوژی بدن بال پولک داران همانند سایر حشرات از سه قسمت سر، سینه و شکم تشکیل شده است هم چنین اسکلت خارجی محافظتی آن ها نیز از جنس کیتین و دارای پولک ها و موهای نرمی است که حالت مخملی و رنگین به بدن پروانه ها می دهد در کل بال پولک داران (Lepidoptera) یکی از راسته های رده حشرات و متعلق به شاخه بندپایان (Arthropoda) هستند که آنها را به دو زیر راسته روزپرک ها (Rhopalocera) و شب پره ها (Heterocera) طبقه بندی می کنند که ما در این تحقیق به بررسی روزپرک ها می پردازیم.

آغاز مطالعه بر روی پروانه های ایران در سال ۱۸۳۲ توسط محقق روسی به نام Edward Menestries در مناطق نخجوان، تالش، و مرز های شمالی صورت گرفت. پس از آن دانشمندان متعددی وارد ایران شدند و این مطالعات را ادامه دادند. از محققان ایرانی می توان از:

- جلال افشار (۱۳۵۳-۱۲۷۳) یاد کرد که در کنار مطالعه کلی حشرات به بررسی پروانه ها به طور عام و به مقاصد غیر از کشاورزی پرداخت. [1]